

MALI PRIRUČNIK O DRUGAČIJIM PACIJENTIMA

HRVATSKI SAVEZ
GLUHOSLIJEPIH OSOBA
DODIR

Dragi prijatelji – liječnici i medicinske sestre,

dobrodošli u moj svijet, svijet tišine i tame!

Silno želim da ga razumijete, tako je i nastala ova knjižica koju sada držite u svojim rukama.

Ona je namijenjena vama jer vjerujem da znate što je gluhosljepoća, ali vrlo često ne znate kako pristupiti i komunicirati s osobama poput mene.

Želim se osjećati sigurnim kad dođem u bolnicu, primiti sve informacije tijekom svog pregleda, a za to trebam vašu pomoć.

Na sljedećim stranicama podijelit ću s vama nekoliko savjeta koji će vam olakšati komunikaciju sa mnom.

Veselim se našem susretu!

Ja sam gluhoslijepa osoba – to znači da imam istovremeno oštećenje sluha i vida. Ne mogu se samostalno kretati ulicama svoga grada, a svakodnevne informacije teško su mi dostupne.

Lako me uočiti – sa sobom uvijek nosim crveno-bijeli štap, a ponekad sam u pratnji prevoditelja za gluhoslijepa osobe. On mi pruža podršku u komunikaciji i kretanju.

Mog prevoditelja možeš prepoznati po crnoj odjeći i prevoditeljskoj iskaznici. On je moje oči i uši.

Znate li da postoje brojne predrasude o gluhoslijepoći? Objasnit ću vam one s kojima sam se najčešće susretao.

• **GLUHOSLJEPOĆA JE RAZNOLIKA!**

Gluhoslijepe osoba ne mora biti potpuno gluha i slijepa. Većina nas ima različite kombinacije oštećenja (gluhoća i slabovidnost, sljepoća i naglušost, naglušost i slabovidnost).

• **GLUHOSLJEPOĆA NIJE BOLEST!**

Gluhoslijepe je stanje koje ograničava aktivnost osobe i njezinu uključenost u društvo. Ona vodi u izolaciju, ako se ne osigura potrebna podrška.

• **NISMO GLUHONIJEMI!**

Taj nam je termin uvredljiv! Mi možemo komunicirati i komuniciramo na drugačije načine – nismo nijemi!

• **NISMO NESPOSOBNI!**

Uz odgovarajuću podršku, možemo postići sve što želimo [samo trebamo triput više vremena]!

KOMUNIKACIJA NA DRUGAČIJI NAČIN!

Mi – gluhoslijepe osobe komuniciramo na različite načine. Neki od nas koriste prilagodbe hrvatskog znakovnog jezika, a neki se služe hrvatskim jezikom.

Iako različito komuniciramo, uspijevamo se sporazumjeti.

Kako? Pročitajte!

• HRVATSKI ZNAKOVNI JEZIK JE – JEZIK!

Prepoznatljivo obilježje zajednice Gluhih i Gluhoslijepih – hrvatski znakovni jezik od 2015. godine **zakonski je priznat** i definiran kao samosvojan jezični sustav s vlastitim gramatičkim pravilima, potpuno neovisan o jeziku čujućih osoba.

• HRVATSKI ZNAKOVNI JEZIK IMA SVOJE PRILAGODBE!

Riječ je o istom jeziku koji je prilagođen gluhoslijepim osobama, ovisno o njihovim kombinacijama oštećenja sluha i vida:

1. Hrvatski znakovni jezik iz blizine;
2. Hrvatski znakovni jezik u okviru vidnog polja;
3. Taktilni hrvatski znakovni jezik;
4. Vođeni hrvatski znakovni jezik.

• HRVATSKI JEZIK I NJEGOVE PRILAGODBE

Osobama s ostacima sluha odgovara **glasani govor** na uhu na kojem bolje čuje, a osobama s ostacima vida **uvećana slova!**

• ABECEDA

Postoje različite abecede kojima se služe gluhoslijepi osobe, primjerice ručne abecede (dvoručna ili jednoručna), prstovne abecede (pisanje po dlanu) te Brailleova abeceda.

Većina gluhoslijepih osoba, a među njima sam i ja – imamo ostatke vida, no u kombinaciji s oštećenjem sluha to nam predstavlja ogromnu poteškoću u svakodnevnom kretanju i komunikaciji.

Opisat ću vam najčešća oštećenja vida koja se pojavljuju među gluhoslijepim osobama.

Normalan vid

Gubitak dijelova
vidnog polja

Gubitak
kontrastnog vida

Gubitak
centralnog vida

Tunelski vid

Sljepoća

- **GUBITKOM DIJELOVA VIDNOG POLJA** stvaraju se mrlje u vidnom polju. Ono se može javiti kao posljedica dijabetesa.
- **GUBITAK KONTRASTNOG VIDA** posljedica je katarakte i vodi maglovitom vidu i osjetljivosti na bljesak.
- **GUBITAK CENTRALNOG VIDNOG POLJA** čest je kod starijih osoba i uzrokuje teškoće pri čitanju, ali i prepoznavanju lica.
- **TUNELSKI VID** jest gubitak perifernoga vida te često dolazi u kombinaciji s gluhoćom.
- **SLJEPOĆA** je gubitak korisnoga vida, iako se i dalje mogu vidjeti sjene tamnog i svijetlog.

Primijetio sam da mnogi izbjegavaju izravno komunicirati sa mnom, a to me rastuži. Vjerujem da se to događa zbog neznanja ili, pak, straha kako mi pristupiti.

Zato sam napisao 5 ključnih savjeta kako bi naša komunikacija bila uspješna!

• BUDITE STRPLJIVI!

Nema potrebe da mi mašeš ili vičeš jer te **ne mogu vidjeti ni čuti!**
Pridi i potapšaj me po ramenu – tako ću znati da si ovdje!

• POKAŽITE MI SVOJE LICE!

Svoje lice usmjeri prema **izvoru svjetlosti!** Gledaj u mene dok mi govoriš! Iako slabije vidim, možda mogu očitavati riječi s tvojih usana!

• GOVORITE MI JEDNOSTAVNO!

Iako slabije čujem, mogu razumjeti govor **u mirnim i tihim prostorijama!** Govori mi na uho na koje bolje čujem – **polako, jasno i razgovijetno!**

• NAPIŠITE MI!

Iako slabije vidim, još mogu vidjeti slova na papiru! Piši mi tiskanim slovima **tamnijim flomasterom** ili mi piši **na dlan** – svojim prstom kao da pišeš po papiru!

• PITAJTE ME!

Provjerite jesam li **razumio** vaše upute – zamolite me da **ponovim!**
[Mnogi gluhoslijepi će radije kimati glavom, iako nisu razumjeli liječnika, kako ga ne bi naljutili.]

Prevoditelj je sa mnom kada se vozim tramvajem ili idem u kupovinu, posjećujem doktora ili odvjetnika. On je sa mnom dok razgledavam muzej, pa čak i kad idem na izlet s prijateljima. Uz prevoditelja osjećam se samostalnije, sigurnije u sebe i sretnije!

Zasigurno ću se i u vašoj ordinaciji pojaviti s prevoditeljem. Tada se često ljudi obraćaju mom prevoditelju, a mene zanemaruju, iako smo ovdje zbog mene. Zbog toga se osjećam još izoliranije. Mnogima nije jasna koja je zadaća prevoditelja.

Želim vam to objasniti, ali i napisati nekoliko savjeta kako se ponašati kada sam u prisustvu prevoditelja.

Prevoditelj za gluhoslijepe osobe prevodi sve što vidi i čuje na način komunikacije koja odgovara gluhoslijepoj osobi, prenosi vizualne informacije iz okoline te pruža podršku u kretanju.

Prevoditelj omogućuje gluhoslijepim osobama uključenost u svakodnevne društvene aktivnosti.

Prevoditelji su stručno educirane osobe koje poštuju pravo na privatnost gluhoslijepih osoba.

• **OBRAĆAJTE SE MENI!**

Zadržite **kontakt očima** sa mnom unatoč tomu što ću gledati svog prevoditelja. Ne obraćajte se mom prevoditelju s rečenicama poput „*Recite mi...*“ ili „*Pitajte ga...*“ kao da nisam prisutan.

• **PREVODITELJ NE DONOSI ODLUKE O MENI!**

Nemojte pitati prevoditelja za mišljenje ili savjet o meni i mom načinu liječenja!

• **NE ZAHTIJEVAJTE OD PREVODITELJA DA NEŠTO IZOSTAVI IZ PRIJEVODA!**

Posao je prevoditelja da **prevodi sve**, uključujući zvukove iz okoline poput zvonjave telefona, sporednih razgovora i slično.

• **GOVORITE UOBIČAJENO!**

Govorite normalnim tempom, a prevoditelj će vas zamoliti da usporite ili ponovite ako to bude bilo potrebno.

Provela sam nekoliko dana u bolnici zbog ozljede. Rekla sam da loše vidim i čujem. Doktori i sestre lijepo su me prihvatili i prilagodili mi se. (M. I.)

Vjerujem svom doktoru, poznaje moju gluhosljepoću i zna kako razgovarati sa mnom. (J. T.)

K doktoru uvijek idem s prevoditeljem i nikad nije bilo problema tijekom komunikacije. (K. B.)

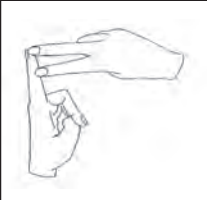

Imam lijepo iskustvo od posljednje operacije oka zahvaljujući pristupačnosti zdravstvenih djelatnika, a osobito moje prevoditeljice koja mi je prevodila operaciju oka. (V. G.)

*Sigurno ćemo se jednom sresti u bolnici i veselim se
tome jer sada znate kako mi možete pomoći da se
osjećam zdravo i prihvaćeno!*

Pridite i budite mi doktori!

DVORUČNA ABECEDA

					
A	B	C	Č	Ć	D
					
DŽ	Đ	E	F	G	H
					
I	J	K	L	LJ	M
					
N	NJ	O	P	R	S
					
Š	T	U	V	Z	Ž
					
	Q	W	X	Y	

Ova brošura tiskana je uz financijsku potporu Ministarstva zdravstva. Sadržaj dokumenta u isključivoj je odgovornosti Saveza „Dodir” i ni pod kojim uvjetima ne može se smatrati kao odraz stajališta Ministarstva zdravstva.

Zdravstvo za sve – smjernice u radu s gluhoslijepim pacijentima
— projekt proveden uz podršku Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske

Izdavač:

Hrvatski savez gluhoslijepih osoba „Dodir”
Medulićeva 34, Zagreb
+385 1 4875 431
dodir@dodir.hr
www.dodir.hr

Ilustracija:

Kristijan Bezuh, gluhoslijepi umjetnik

Dizajn i oblikovanje:

Mrak studio

Tisak:

Kerschoffset

Zagreb, 2020.

Uključite se – podržite „Dodir”!
Skenirajte kod vašom aplikacijom za e-banking!

**Svaka donacija korak je prema uključivanju
i ravnopravnosti gluhoslijepih osoba u zajednicu.**

